

Приморске новине

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВОМ

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ДЕСЕТОДНЕВНО

ГОДИНА XV

БЕОЈ 324

20 ЈУЛ 1987.

ЦИЈЕНА 100 ДИНАРА

(Снимио: М. ТОДОРОВИЋ)

● ГРАД ТЕАТАР ЖИВИ ПУНИМ ЖИВОТОМ

ВИСОК УМЈЕТНИЧКИ ДОМЕТ

ЗАПИСИВАЧ ове хронике има тежак задатак да онима који су присуствовали свим фестивалским збивањима пружи могућност незаборава и, евентуалног, сучељавања мишљења а у онима који су до сада апстинирали изазове жал због неучествовања и жељу за даљим праћењем догађаја у „Град театру“. Од претходног јављања збило се много тога и имајући на уму простор који имам на располагању, покушаћу да кажем о „сваком“ по нешто а највише о највреднијем. За ових десетак дана најзаступљеније су биле плесне групе и модеран балет на њима извући заједничку карактеристику: на програму су били — Adagio Ma Non Troppo, у извођењу Плесног театра из Љубљане, Burkina Faso (Студио за слободни плес из Љубљане), „Flu'd“ Densenfolli из Загреб. Плесним групама које долазе из Љубљане заједничко је кореспондирање са трендом „нове словеначке умјетности“ и један ретроградни приступ гледања на друштво и проблеме у њему. Покретом и гестом плесачи нам преносе идеје о перспективности, незнању и катаклизмичком гледању на будућност. Плесна група из Загреб у „Флуиду“ даје један омаж великим женама свјетске историје — Јованки Орлеанки на примјер. Све те плесне групе било је интересантно видјети, мада нијесу све заслужиле исту пажњу и достигле висок естетски ниво. Тих фестивалских дана издвојила се представа „Смрт Омера и Мерије“ у режији Каће Челан. Настала на народној књижевности, ова представа покушава да негира мелодраму као театарски чин. Рађе-

на као сентиментална гротеска са, намјерно, зашеченом кич сценографијом и старим глумцима у улогама страстих, младих, љубавника ова представа добро комуницира са гледаоцима и постиже ефекте које је редитељка и жељела. А да ли је мелодрама превазиђена као театарска могућност могло би се, у најмању руку, дискутовати. Врло интересантна била је и Еурипидова „Електра“ у режији Дарка Лукића и у кореографији Ксеније Хрибар. Дарко Лукић на начин кореодрме прича причу о убиству мајке, о потајној инцестујој жељи кћерке према оцу, о освети као трауми, о свијести и подсвијести, о релативности правде. Неколико фасцинантних сцена „ризуалног“ плеса остаће као посебна вриједност ове представе и ове редитељске визије. Представа „Критика школе“ у извођењу казалишта „Торгвемада“ из Загреб и у режији Леа Катунарића и по изјави самих актера није остварила веће умјетничке домете па је нећемо посебно акцентирати. Имају дјелимично оправдање у бизарности — пред саму премијеру напустила су их два глумца па је и сам редитељ морао да игра у представи. Треба нагласити и учествовање, на фестивалу, Театра Рома „Пралипе“ из Скопља са представом „Табанска Трагедија“. „Дивни ентузијаста и прави роб позоришне умјетности, Рахим Бурхан, дао је своје виђење Софоклове трилогије: „Едип“, „Едип на Колону“ и „Антигона“. У Бурхановом „читању“ Софокла нема инцеста нема оцеубиства... то су за њега измишљени проблеми, по њему то је једна морбидно-гротеска прича о

борби за власт и судбинској проклетости такве власти... Власт као неутајива жеља, власт као бескрупулозност. Представа је играна на изразито натуралистичко-експресиван начин али са толико срца, са толико неукроћене снаге, са толико бола, као да сваку реплику откидају од живота. Редитељска рука све је то прилагодила менталном склопу и традицијским наслеђима Рома. Пресудну димензију овој представи даје баш учешће Рома — у некој другој подјели та представа би имала сасвим другачију комуникацију са гледаоцима. На програму је била Андерсенова „Снежна Краљица“, ауторско дјело студената париске школе Жака Лекока. Све је било дивно, маштовито разиграно — био је само, један, мали неспоразум. Једноставно, то је представа за дјecu и требала се играти у другом термину.

Никако се не смије заборавити сјајно музицирање маестра Јована Колунџије и пријатно вече са умјетничким ансамблом ЈНА.

На „Тргу пјесника“ свакојечерње бесједе и праве пјесничке монодраме. Познати југословенски пјесници говоре своје стихове и ова манифестација замишљена као „успутно“ фестивалско догађање сама је код публике заузела високо мјесто. А најважније од свега је што су атмосфером одушевљени и пјесници и слушаоци. Посебно су одушевили: Изет Сарајлић, Луко Палјетка, Мира Алечковић, Душко Трифковић...

В. РАДУНОВИЋ

● СВЕЧАНОСТИ ПОВОДОМ ДАНА УСТАНКА

НОВИ АУТО-СЕРВИС

У ЦИЈЕЛОЈ нашој општини Дан устанка црногорског народа је свечано обиљежен. Двадесетог јула увече у Старом граду гостовао је Умјетнички ансамбл ЈНА, а на Челобрду је одржано традиционално патижанско вече, којом приликом је на свечан начин потписана Повеља о братимљењу између Мјесне заједнице Свети Стефан и Мјесне заједнице Студентски град из Новог Београда.

На Дан устанка спомен обиљежја од Куфина до Брајина окићени су цвијетом и заставама.

У Маинама, на Чојковој главици одржан је скуп грађана на коме су, о јулском устанку и народно-ослободилачкој борби народа Југославије говорили Васо Марковић и Јово Станишић, учесници устанка.

У Будванском пољу, у дијелу гдје се налазе, стамбени блок, Средњошколски центар, и Ватрогасни дом и гдје ће се градити аутобуска станица и други објекти изграђен је ауто-сервис.

С. Г.

● ОБИЉЕЖЕН ЈУБИЛЕЈ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ПРИЗНАЊА ЕНТУЗИЈАСТИМА

ПОВОДОМ петнаестогодишњице излажења листа „Приморске новине“, Предсједништво Општинске конференције ССРН, организовало је скромну свечаност у просторијама новоотвореног ПРЕСС-центра у Старом граду. Том приликом, присутним новинарима и гостима, предсједник ОК ССРН ЉУБО ЛИЈЕШЕВИЋ говорио је о значају овог локалног гласила и његовој улози у информисању радних људи и грађана наше општине. Лијешевевић је истакао да су „Приморске новине“, и поред доста отежаних услова излажења, у основи испуниле свој задатак.

Том приликом уручени су поклони (књиге) петорици новинара који су непрестано радили у листу пуних петнаест година. Поклоне су добили: МИЛОСАВ ЛАЛИЋ, МИЛОВАН ПАЈКОВИЋ, ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ, САВО ГРЕГОВИЋ и ДРАГОСЛАВ НОВАКОВИЋ.

● НАГЛАСЦИ

ЕНТУЗИЈАЗАМ НА ТЕРАСИ

ТЕК после четвртог сазива одржана је сједница Скупштине Туристичког савеза општине, за сада једине туристичке друштвене организације код нас. Намјерно наглашавамо — једине, јер на подручју општине — истина на папиру постоји пет туристичких друштава, али, ето, сједница овог важног туристичког заједништва није могла да се одржи пуних шест мјесеци.

Да подсетимо: туристичка друштва у Будви и Петровцу била су зачетници туризма на овом простору. Све што је у том смислу урађено одвијало се у њиховој организацији.

Бројни су били ентузијаста који су давали допринос да ово подручје постане туристичко. Свјесни су били природних, прије свега, али и туристичких вриједности овог поднебља, и жеља им је била да се економски валоризује.

Нажалост, њихов ентузијазам је изненада и неочекивано спласнуо. Најбољи примјер за то је да ни једно од туристичких друштава данас не ради. Зашто је до тога дошло, одговора, напосто, нема.

Постоје говоркања да су се сви три некадашњи ентузијаста окренули томе како да себе, кафиће и ресторани што боље уновче, како да од сезоне што више уграбе...

Умјесно је с тога приупитати, да ли смо уистину толико постали грабежљиви, да нас динар више не интересује, па новине купујемо да бисмо видјели колико је марка, а колико фунта скочила, па да у миру на терасама својих вила израчунамо колико смо тога дана постали богатији.

А, треба схватити да је туризам необично осјетљива грана привреде. Девизе данас могу да буду на цијени, али динар и даље остаје наш, па га морамо штјелити то или не — чувати и цијенити.

Посебно чему се морамо вратити је онај заборављени ентузијазам. Никада он није био сувичан, па одазовимо се позивима када треба да се договоримо о нашим животним питањима.

Драгослав НОВАКОВИЋ

● ИСКОСА

„КОМУНА“ ПОД КЉУЧЕМ

У ПЕТРОВЦУ је лани уз велико славље „отворена“ зграда дома „Црвене комуне“, која је, посвећена Првој комунистичкој општини на Јадрану. Ту се завјорила прва црвена застава од стране петровачких комуниста. Пред овим лијежим архитектонским здрањем, окупило се у новембру много свијета. Говорио је и секретар Председништва ЦК СК Црне Горе, Саво Шекарић. „Приморске новине“ о овом догађају су донијеле опширни извјештај.

Већ после извјешног времена зграда „Црвене комуне“ је затворена без икаквог објашњења. Пролазили су дани, а зграда никако да се отвори. У њу су просторије добили Меморијална збирка предмета и докумената везаних за Петровачку црвену општину, која је трајала 390 дана, затим, и ликовна галерија, (први излагач је био, Слободан Словинић) а у сали за друштвене активности са 200 сједишта промовисана је била књига „Петровачка комуна 1920 — прва комунистичка општина на Јадрану“.

Крсто Вукотић, делегат друштвено-политичког вијећа у СО и секретар Мјесне зајнице у Петровцу, на сједници Скупштине општине, 8. априла ове године поставио је делегатско питање, зашто је затворена зграда „Црвене комуне“?

Није добио одговор на ово питање ни до 5. јула, када смо са њим разговарали о згради „Црвене комуне“. У међувремену су у Петровцу покушали да добију кључеве од зграде „Црвене комуне“ од РО „Стари град“ која је и извршила обнову овог вриједног споменика културе из наше савремене историје. Одређена је и комисија за пријем: Илија Франчевић, Крсто Вукотић и Крсто Арменко. „Стари град“ је обавијестио Мјесну зајницу Петровац 19. маја, да ће привремено предати објекат на газдовање, али не и када, тако је зграда „Црвене комуне“, понос грађана цијелог Црногорског приморја, и даље под кључем.

С. П.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакцијски колегијум. Главни и одговорни уредник: ВАДИМИР СТАНИШИЋ. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жиро рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампана: ИШПРО „Обод“ — Петине. Претплата: годишња 3200 динара; за иностранство 30 долара. — Рукописи се не враћају

● ДАНИ СЕЗОНЕ ТЕКУ

Намет тежак и за јача леђа

ООУР „Будва“, је једна од највећих у туризму у нашој земљи.

— Има 8.000 кревета у хотелима од Будве до Петровца. Располаже са 27.000 столица у ресторанима, кафанама, бифеима, бистроима и клубовима, а запошљава 3.000 угоститељских радника. Она чини више од 45 одсто укупних хотелских капацитета „Монтенегротуриста“ у чијем смо саставу. Планирали смо да у овој години остваримо 1.300.000 ноћења, и финансијску реализацију од близу 25 милијарди динара, каже директор ООУР, Љубо Рађеновић.

О првим утисцима о стварању овакве ООУР, Рађеновић нам је рекао: „Свакако има одређених предности. Кад то кажем, онда мислим, на средства амортизације, дохотка и друга која се сливају у једну касу, па је отуда лакше са њима бити „паметан“. На нивоу ООУР уједначили смо критеријуме расподеле, тако да сада радник од Будве до Петровца за сличне послове и радне задатке је приближно једнако плаћен. Проблем нам, при чињава јединствен жиро рачун на нивоу „Монтенегротуриста“ у који немамо већег увида, па са доста закахњења плаћамо добављену робу. Тако у неку руку губимо повјерење наших по-

словних партнера, што се убудуће не би смјело догађати. Овакво стање би се могло превазићи, једино, ако би „Монтенегротурист“ успио да ријеш проблем неликвидности. Најбоље би било да наша ООУР има свој жиро рачун — мање би бољела глава и нас и „Монтенегротурист“.

На крају смо питали Рађеновића, какав очекује завршетак пословне године?

Обавезе су велике, нарочито оне према Радној заједници „Монтенегротуриста“, затим „Монтенегроекспресу“ и „Монтенегрокомерцу“. Њима наша ООУР у овој години мора да издвоји више од 1,5 милијарде динара. Расту суксесивно порези на промет, доприноси СИЗ-овима, разне таксе и друга давања из дохотка, што оптерећује радног човјека, па ће из ових разлога изостати наши уобичајено добри пословни резултати. Бићемо задовољни, ако крај пословне године дочекамо без дугова. Услови привређивања који су наметнути од државне администрације, онемогућавају нам повћање личних доходака, што изазива незадовољства код радника, па се плашим да ће се то одразити и на квалитет наших услуга, рекао је Рађеновић.

С. ПАПОВИЋ

● НОВО У БУДВИ

АЛГЕ „ALA CRAT“

ТУРИСТИЧКО насеље „Словенска плажа“, представља ново поглавље у туристичкој понуди Црне Горе и јединствен је примјер туристичке архитектуре и приступа госту, коме стоје на услузи трговине, барови, модни бутици, ресторани, банке... Ово атрактивно насеље, од 13. јула богастије је за још један ресторан — макробиотике.

— У овом атрактивном ресторану, који је отворен на дан устанка народа Црне Горе, припремаће се јела од житарица, поврћа, морских алги, каже директор ТН „Словенска плажа“, Крсто Љубановић. — Намирнице и зачине за спремање макробиотичких јела обезбједили смо из Аустрије и Италије. Код нас већ дуже времена борави Златко Пеић, предавач у Међународној биотичкој фондацији, који ради и живи у Кини. Он и Јадранка Бобан, обучавају кадар, који се определио за спремање ових јела. Представници иностраних агенција, као и хотелски гости са одушевљењем су примили вијест да је отворен овај атрактивни ресторан, први те врсте на Јадрану, а кажу и у Југославији.

● ИЗ МОГ УГЛА

ПРОМЈЕНЕ

ТУРИСТИЧКА сезона је у — зениту. Препуне су плаже, хотели, одампалишта, аутокампови. У приватним кућама тешко је наћи слободан кревет.

Ако се ово има на уму, разлога за задовољство је доста.

И добро је да се имамо чему радовати. Но, ових врелих дана љета запажамо и „ситнице“ које сметају. Нашим гостима — посетиоцима из земље и свијета. И туризму нашем од којег живимо, у који се заклињемо, који треба да нам донесе већи степен развоја, бољи друштвени и приватни стандард.

Туристичким радницима, комуналцима, општинској инспекцији и другима, саопштавамо неколико запажања. Ситнице јесу, али ако оне граде туризам као што тврде они који воде туристичку науку, онда треба уклањати и те мале ствари које сметају.

● У Петровцу још увијек није уређен дио који окружује плажу испред некадашњег хотела „Олива“.

У овом мјесту се монтирају киосци за хамбургере и друга јела „на брзину“ на мјесту гдје то не предвиђају општинске одлуке и други прописи — уз главно шеталиште гдје се налазе друштвени угоститељски и други објекти.

● Асфалтирамо путеве до села, чак и оних удаљенијих, што је свакако веома добро, али зато нисмо прокрчили путеве до оних урбаних насеља као што су рецимо Бијели До у Будви, Трап у Пржном и још неких, па гости ноћу могу да поломе ноге како би стигли до кућа у којима одмарају. Кажемо, ноћу јер нема ни градске расвјете која је обавезна за оваква насеља.

● Било је обећано да ће музичари по хотелским и другим терасама штеловати тако инструменте да неће ометати одвијање културних и других приредби. Ноћима већ смо свједоци да дрека која стиже из ресторана и кафана омета музичке концерте у старој Будви, праћење позоришних представа и пјесничких вечери.

● Аутомобилски саобраћај — као прије петнаест, двадесет година. Не знају се редови возње (и не поштују), аутомобилска станица је ругло које озбиљно крњи туристички углед Будве.

Немамо намјеру да у виду реферата „маркирамо“ све пропусте. Истакли смо само неколико — оне које смо сигурно сви увидјели, на које се туристи с правом жале и које треба што прије отклањати. Наставићемо своју туристичку патролу, истицати пропусте из броја у број. Вјерујући притом да ћемо бити схваћени — онако каква је и наша намјера — добра. Намјера која има само један циљ — трансформацију онога што не ваља у његову супротност.

Саво ГРЕГОВИЋ

● ХРОНИКА „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ЉЕТО УХВАТИЛО КОРАК

И поред одређених песимистичких процјена и очекивања, туристичка сезона на „ривијери“ пјешчаних плажа ухватила је жељени корак. Плаже од Јаза до Буљарице преплављене су купачима. Па се са правом очекује берба туристичке бербе.

Охрабрује податак да је предсезона, када је у питању посјета хотелима била добра. У односу на прошлу годину посјета хотелима је у априлу и јуну била за осам одсто већа.

— Од Тивта до Аде на Бојани оствариће се два и по милиона ноћења или седам и по више него лани. Добра директор реализоваће се у септембру и октобру. Истиче директор продаје „Монтенегротуриста“ Иво Арменко.

Он наглашава да је овогодишња понуда запажено побољшана у излетима, трговини и спортско-рекреативним анимацијама.

ПОБОЉШАНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Директор Дома здравља др. Живорад Петровић каже да ће се овога лета значајан учинити помак у пружању здравствених услуга. Поред три здравствена пункта у Будви Светом Стефану и Петровцу који су медицински добро опремљени, радиће медицинске службе у хотелима и одмаралиштима. Уведена је служба медицине рада коју води специјалиста др. — Живорад Петровић.

Као проблем истиче се недостатак лекова што представља потешкоћу у пружању здравствених услуга.

ВОДА ЋЕ ПОТЕБИ ИЗ БУЉАРИЦЕ

Радови на каптажи изворишта у Буљарици су при крају. Из бунара са овог изворишта вода ће ускоро потећи у градски водовод Петровца. Из њега ће се добити петнаест до двадесет литара воде у секунди а то ће допринијети да се у случају потребе одређене количине воде из резервоара у Режевићима усмјере према Светом Стефану и Будви. То ће бити „златна резерва“ за ова два туристичка драгуља док вода не стигне из регионалног водовода из правца Херцег Новог, не допире до Тивта Котора и Будве.

МОДЕРНИЗУЈУ СЕ ВИЛЕ ХОТЕЛА „ПАРК“

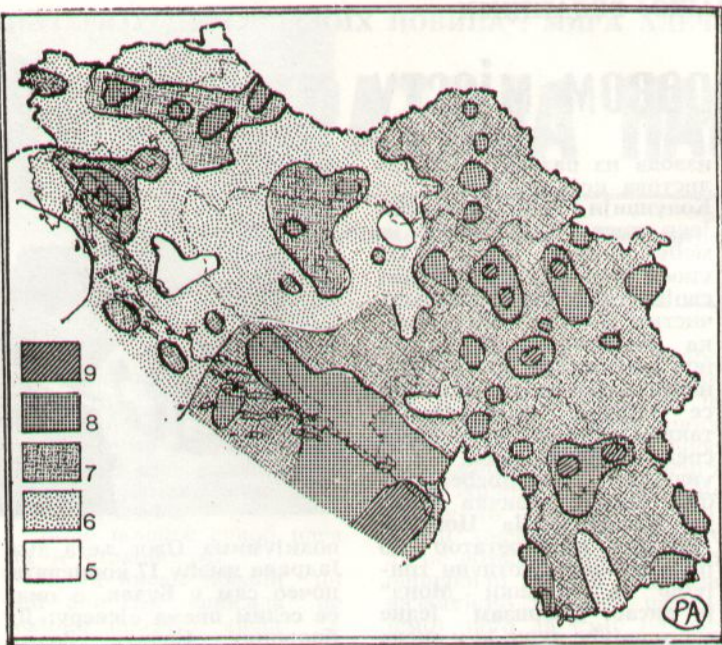
Управо је почела реконструкција и модернизација вила „Парк“ у Подкопљуну власништво СИЗ за одмор и рекреацију радника из Београда. Умјесто деветнаест приземних вила изградиће се апартмани на спрат са три стотине лежаја, пријемни терминал, ресторан и други садржаји. Радове изводи грађевинска организација „Ратко Митровић“ из Београда а инвестиција ће бити „тешка“ преко три милијарде динара.

Обновљене и реконструисане виле за употребу ће бити спремне наредног лета.

БИЛТЕН ООУР „БУДВА“

Изашао је први број билтена новоформиране ООУР „Будва“. Гласило је покренуто са циљем да се радни људи од Петровца до Будве информичу о збивањима у овом туристичком заједништву.

Д. Новаковић

Највећи дио територије Југославије подложен је земљотресима до осам степени Меркалија — У слиједених 100 година могу се очекивати земљотреси и до 9 степени на Црногорском приморју.

Катастрофални земљотрес који је погодио Црногорско приморје и копаоник у области задњих седам осам година напјевао је југословенске сеизмologe да направе једну озбиљнију сеизмолошку карту која треба да изађе до краја године.

Они су већ завршили по саопшћењу шестогодишњег рада начињена је нова земљотресна карта Југославије. Њихов закључак је заједнички: наша земља остаје подложна земљотресима. Ту нову карту земљотреса са чињава шест карата за период 50 100 200 500 1.000 и 10.000 година. Карте прогностичу могућност подрхтавања тла с прецизношћу и до 75 одсто, вјероватношћу ове појаве. Ову карту грађевинско-земљотресну карту радила је већа група стручњака. Научници се није бавили погађањем дана и часа када ће ударити под

земна стихија већ су искључиво означили предјеле гдје се земљотрес може очекивати и које снаге може бити.

На карти за период од стотину година само три области у Југославији су планиране за ударе од пет степени Меркалија: то је залеђе Велебита и дио источне Босне и један дио уз австриску границу.

Потресе од шест степени прогнозирају се у средишњем и сјеверном дијелу Словеније средишњем дијелу Хрватске затим Босне јужни дио Истре сјеверни дио наше републике и средишњи дио Македоније.

Седам степени очекују се у стогодишњем периоду у Словенији око Толмина, Бовеца, Радовљице и Крања, затим у Хрватској око Горског котара, у Загорје као и у области Неретванског слива. Такав потрес могао би истерати људе из кућа у области испод ријеке Саве, готово у цијелој Херцеговини и Босни а такође и у континенталном дијелу наше републике. Тајачина може се очекивати и у свим областима Србије. Поједини дијелови и Македо

● ЖИВОТ СА
ЗЕМЉОТРЕСИМА

„КРУЖИЋИ“ ЗА ОПРЕЗ

није могу очекивати ударе такве јачине.

Осмица како смо навикли да кажемо може се очекивати у ограниченом дијелу. У Словенији те зоне су око Љубљане и Кршког. У Хрватској такви земљотреси могу се очекивати на подручју Загребачког привнице, Сплита, Крине, Дубровника, Хвара и Славоњског Брода. У Босни и Херцеговини на подручју Бања Луке а овом снагом земљотрес би могао да продума и цијело Црногорско приморје. Потреси ове снаге могу се очекивати у Шумадији долини Дублике Мораве, на Косову, док би таково потресање Војводину погодило у дијелу око Фрушке Горе, Македонија је подложна уз границу са Албанијом.

Предвиђају се и удари од девет степени, онакав какав је нас задесио 15. априла 1979. године. Ти опасни „кружићи“ су на подручју Копанника, Рудника, Лазареваца, Урошевца, Ђула, на и на Црногорском приморју отприлике од Петровца на мору (наша општина) до ушћа Бојане у Јадранско море.

Погледајте карту. Не бојте се јер је последица „нашег“ земљотреса све грабе по зајачину преко девет степени Меркалије скале. Све што је подигнуто последице тог датума мора ло“ је да се „придржава“ сеизмичких прописа који су наши стручњаци прихватили од Консултованог одбора Уједињених нација који су надзирали грађевинама на нашем подручју.

С. П.

● СМЈЕШТАЈ ТУРИСТА

ДОБРЕ И ОНЕ ДРУГЕ АГЕНЦИЈЕ

Када је прије пола године, приликом утврђивања циљева у приватном смјештају за текућу туристичку сезону закључено и да ће се организацијом издавања приватних соба туристичке моћи бавити само организације које имају сједиште или представништво на подручју општине то је различно оцјењивано. По једном то је корак напријед покушај да се стане на пут десетинама агенција одмаришта и разних других посредника који годинама праве хаос јер се никад не зна ни колико има гостију у приватном смјештају ни да ли они измирују све друштвене обавезе као што су то обавезе по закону и општинским одлукма. По другима такво одстраивање многих агенција и организација је својерасно за тварање тржишта.

У тим нашим дилемама и размислима шта треба и како треба како нешто промијенити а да нико ништа не изгуби стигла је и већ увелико тече главна

туристичка сезона. На срећу оних који заговарају „либерализацију“ тржишта на коме се крмче приватне собе, ни ове године се не зна ко коме како и под којим условима издаје и наплаћује ноћења и пансионе у приватним објектима. Инспекција Управе друштвених прихода је просто затрпана послом око контроле приватног смјештаја. Свакодневно откривају власнике који не пријављују госте да би избјегли плаћање доприноса и пореза, а и госту добро дође да не плаћа таксу која је ове године 500 динара по особи дневно. Сличним интензитетом откривају се и разне агенције које ни коме нијесу пријавиле бизнис на овом подручју. Како кажу у Управи прихода тренутно имају на евиденцији преко стотину дислоцираних агенција. Неке су закупиле пар соба неке по десетак или више а још има „неидентификованих“.

Прошле године је на

име боравишне таксе наплаћено 25 милијарди старих динара. Та средства која су веома значајна за финансирање комуналних потреба а од ове године и културних програма, ове године треба да буду дупло већа. Због тога није без значаја хоће ли се наплатити проценат више или мање. Код организација које имају сједиште или представништво на подручју општине веома је лако утврдити да ли су када и колико уплатили на име таксе док је код оних других то много теже, често и немогуће.

А да агенције у ташни“ опстану и добро живе на овом подручју доприносе још неки фактори. Рачунајући на могућност да избјегну плаћање боравишне таксе и других пореза и доприноса оне се великодушно одричу провизије па се власнику који издаје собе то исплати, а они се опет дијелив да собе издају по средством тих „добрих“ агенција. Исплати се и агенција јер је провизија која јој припада по закону сасвим безначајна у односу на зараду коју остваре наплаћањем таксе, доприноса и пореза.

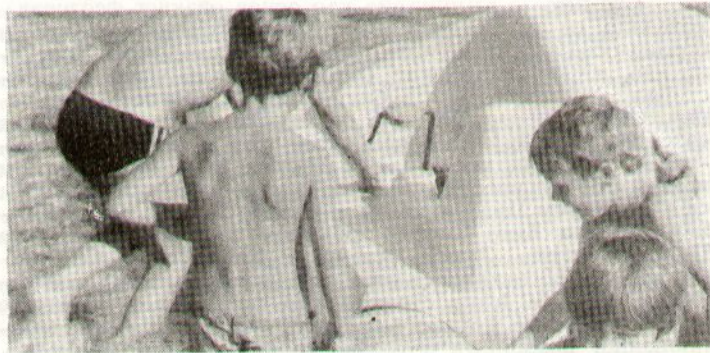
И док агенције у ташни“ задовољно трају рвке

јер су посао завршили обиласком терена склапањем уговора са власником и узимањем новца од госта (који кад дође на лице мјеста нема коме обратити јер његова агенција ту нема ни представништво ни представника) у Монтенегро експресу“ праве сасвим друге калкулације. Како на име, зарадити за личне дохотке 46 запослених у организацији приватног смјештаја и за набавку и постављање нових киоска-пословница? Уз то они морају практично сервисирати и госте оних „добрих“ агенција које су својим гостима кратили ту наплаћену валуту.

Све ово било је познато и ранијих година и ништа се битно није измјенило.

Монтенегро експресу“ је организационим промјенама у Монтенегротуризму“ просто натврена организација приватног смјештаја и за протеклих пола године вјероватно нијесу ни могли стигли да заведу ред кога ту већ подуже нема. А тај ред они извесно је не могу ни завести сами. Показује то најбоље и ова година и бизнис „добрих“ агенција којим циљева ли циљева. Сада се сигурно је више ништа не може поправити. А да ли ће и идуће године бити исто као ове да ли ће се законски прописи и општинске одлуке досљедније спроводити или ће хаос у издавању приватних соба бити још хаотичнији, остаје да се види.

В. М. Станишић

● ЈОВАН КОЛУНЦИЈА У НАШОЈ РЕДАКЦИЈИ

Фестивал на правом мјесту

Ово вече Гварнеријева виолина из 1754. године, која је рађена у Венецији у кукама гласовитог Пјетра Гварнерија, распала је мелодије Цитаделом пред препуниим гледалиштем. Свирао је Јован Колунција, а пратила га је његова сестра Нада Колунција. Гледалиште је Колунцију топло по здравило аплаузом послатије одсвираних мелодија Моцарта Баха и Јозефа Свџа. За изванредан пријем од публике, Колунција је на бис свирао још композицију Сен Санса и Бруна Бјелинског. Ово вече и публика и велики уметник су били задовољни.

У паузи концерта Колунција је причао:

— Родно сам се у Београду прије 38 година. Стварао сам виолину код Петра Тошкова на Музичкој академији у Београду. Специјализацију сам имао код познатог Хенрика Шеринга. За своје стваралаштво доbio сам многа угледна признања у Паризу, Лондону, Њујорку, Будимпешти, Бечу, Београду, Загребу... Да сам знао да ћу имати разговор са вама, припремио бих се а овдје немам ништа ни од документације. Имао сам концерте широм свијета: у Јужној Средној и Сјеверној Америци, Аустралији, Азији и у готово свим земљама Европе.

Припремајући се за овај разговор, прочитао сам низ

извода из разних свјетских листова који су писали о Колунцији. Тако колумбијски лист „Ел Тимпо“ из међу осталог пише: Он уноси нови дух у музику својим сигурним извођењем чистим звуком“. Београдска „Политика“: И коначно виолониста Јован Колунција један је од оних који се ријетко појављују у таквом нитезитету да би се средина инспирисала. Он је унапријед предодређен да буде велика музичка звијезда. Шпанска „Ла Цорвона“.

„Велики интерпретатор који је доживио потпуни тријумф“ а парижки „Монд“ је писао: „Лиризам једне вибрирајуће душе је у експанзији. И остали листови су пуни хвале за Колунцију. Ненадмашни виолониста Хенрик Шеринг је за Колунцију рекао: „Бриљантна међународна каријера је пред Јованом Колунцијом“ а свјетски славни виолониста Јехуди Менухин је казао: „Дивим се величанственом музичарству виолониста Колунције и ватри која уноси у свој уметнички набој маестрално пројектирајући мелодије које нам дочарава“.

— У зениту сам стварао ланшта. Радим много. Имам годишње у просјеку око стотину концерата широм свијета. Стално сам на путу. Тешко је али и лијепо се сусретати са новим људима градовима концертним

подијумима. Овог љета дуж Јадрана имаћу 17 концерата: почео сам у Будви а онда се селим према сјеверу: Дубровнику, Сплиту, Задру, Опатији, Порторожу. Једно вријеме ћу бити и на загребачкој Универзијад.

Одушевљен сам скорим завршетком старе Будве. У пријатном ми је сјећању мој први наступ на једном од југословенских фестивала репродуктивне музичке уметности Данима музике“ у изванредном амбијенту сакралне грађевине „Санта Марије“ прије 13 или 14 година. То је био мој деби у Будви. Радвије ме почетак овог „ЈУ ФЕСТА“ који је духовни отац Љубиша Ристић. Будва видим има центрано мјесто у томе. Чујем да публика просто опсједа све програме. И то ме радује. Значи фестивал „Град театар“ заживио је на правом мјесту.

О Стефану Миленковићу, нашем чуду од дјетета могу да кажем све најљепше. Предстоји му критичан период-пубертет и ако то може без проблема предстоји му изузетна каријера на радост свих Југословена. Он се већ доказао као виолониста који задивљује музичку публику не само у Југославији него и у музичкој Италији, Немачкој, Француској, Шпанији и у другим земљама гдје је имао солистичке концерте.

На крају да вам кажем, радвије ме што Будва постаје јак културни центар на који ће убудуће моћи рачунати многи ствараоци. Будва је одједном ушла на културну мапу наше земље. По ономе што сам могао прочитати у дневној нашој штампи „Љетњи фестивал „Град театар Будва“ има подршку а то није мало. Станко Паповић

● ГРАЂАНИ ПЕТРОВЦА О ФЕСТИВАЛУ

СВРАТИТЕ И ДО НАС

Ових дана смо посетили Петровац који је први пут посетио. У хотелу се одмарају страници у приватним кућама наши годишњеодрасци. И је дан и други домаћинима упућују замјерке што нема више забаве.

У Петровцу су оба вијештени о фестивалу „Град театар“. Ево неких изјава:

— Златко Вукелић шеф продаје ЈУР Палас“ то је добар потез јер вишегодишње тврдишће ко искуство ми говори да гости траже културне програме. Због посла нисам у прилици да присуствујем представама у Будви а и далеко је. Требало би да нешто од тога виде Петровчани и њихови гости.

Љука Грговић управник хотела „Ривијера“: живо сам заинтересован за представу „Кањон Малепоновић“ који је према познатој Љубиши ној приповијетци за сцену приредио Љубиша Ристић. Одушевљен сам што ће то бити на Дробном пијеску — то је прави амбијент за такву представу. Није једино познато о каквој се представи ради — да ли је у питању спектакл или модерна представа са мање глумача. У сваком случају с нестипљењем очекујем 1. августа када је заказана премијера.

Војо Грговић директор ЈУР Палас“: Фестивал у Будви је права ствар. То је недостајало то треба његовати. Но уколико нешто од програма не видимо овдје у Петровцу нећемо бити задовољни.

Г.

● ШЕКСПИР-ФЕСТ ГОДИНУ ДАНА КАСНИЈЕ

Технологија позоришног љета

„Шекспир — фест и цијело ово суботичко лудило нису ништа друго до стална струја, вода и гријање. То никад нисмо имали, као што нам остало никад није ни недостајало!“, говорио је Шербеџија по завршетку протеклог љета у Суботици. Заиста, жеља економски јаког града да врати давно изгубљене позиције театарског центра и КПГТ, који од самог почетка не наилази на разумијевање гдје се год затекне (уколико је воште о разумијевању ријеч), срели су се баш око тих елементарних ствари. Остало је познато, „Шекспир — фест“ једини пројекат који је избио из руку све аргументе злочинцима и неподјелијено признат од најшире позоришне јавности, слави своју прву годину дана. Пред будванска премијерна извођења, а након признања која је узео од новинских критика преко Сарајева до Милхајма и Западног Берлина, о Шекспир — фесту се, заправо — нема пуно тога новог рећи. Остаје, међутим још увијек као велика импресија доље потписаног, начин на који је овај поклон Шекспировом дјелу остварен.

„ПОЗОРИШТЕ БЕЗ ПАТЕТИКЕ“

Прије свега је збуњивала велика вјера у све што би се урадило. Довољно је било прошетати са Борком Павићевић и слушати шта се од самих представа очекује. Прије свега, театар редитеља, доминација идеје прилагођавања његовом поимању комада. Затим, а ваљда прије свега, елиминација мелодрамске форме, која извођење Шекспировог дјела прати вјековима својење комада на његову античку суштност. Свакако театар са крвљу, али без суза и марамица“ рекла би Борка. Пред сликом распаднутог свијета можемо још стварати само позориште вјечите истине а не пријазне забаве. Позориште без патетике па макар га то поново стајало главе“.

Све што је замишљено као основ оваквог фестивала, налазило се на јилету. Страхотит интензитет рада и брзина освајања позоришног комада, врло су брзо дочекали као „хиперпродукција“. Одговорно је, наравно, сам фестивал, али претходно Љубиша Ристић: „Истина, у позориштима се представе раде по неколико мјесеци, до пет сати дневно. Овдје то траје знатно краће, али радни дан — никад испод петнаест сати!“ Изазов је представљао и велики број младих редитеља који су се схватили у коштак са капиталним Шекспировим драмама. Тако је сам Фестивал отворио Вито Тауфер, режијом „Хамлета“ Јанез Пипан поставио „Јулија Цезара“ а Каћа Челан „Сан летње ноћи“. Сврхисходност ових поступака се врло брзо показала као са једне стране брзо редитељско сазревање (замислимо само колико је редитељ у центрима институционалног позоришта потребно година живота да би по-

● ЉУБИША РИСТИЋ СА СВОЈИМ „КОМАНДОСИМА“ СТИГАО У БУДВУ

ставио „Хамлета“, а с друге — прилив нових идејних и естетских рјешења већ поприлично недоступним стриктно профилисаним редитељима. Поготово када је Шекспир у питању. Противтежу младим редитељима су учинили они који су, заправо, дали основни профил КПГТ: Љубиша Ристић („Ричард III“), Нада Кокотовић („Отело“) и Душан Јовановић („Тит Андроник“). Контраст младости и рутине је доминирао и у глумачком профилу Шекспир — феста: Инге Апетт, Раде Шербеџија и Миодраг Кривокапић су имали сјајну подлогу у на примјер, Александру Цвјетковићу, Ани Костовској, Дамиру Шабану, и обратно.

РАЗЛИЧИТ НАЧИН ГЛЕДАЊА

Сам ток представа је, углавном наипао на одобравања. Прије свих „Тит Андроник“ Душана Јовановића: „Оријашка бачва у којој се игра представа, нека је врста реторте о људском роду“, писала је тих дана „Политика“. „Отело“ Наде Кокотовић је, на веома специфичан начин прочитан као сторија о несрећној љубави Рома и Загребчанке, уз сирову глуму и изузетно сензибилан плес Брутов говор на Капитолу, у „Јулију Цезару“ Јанеза Пипана је попримио све елементе партијског конференсања, а Ричард III у режији Љубише Ристића бивао онај ко за своје искупљене мора да казни цијелокупно зло свијета. Све скупа Шекспирове драме су донијеле ново виђење и заједно остале као веома друшћини, различит начин тумачења и доказивања свевремености његовог дјела.

Колико овај, ништа мање није значајан аспект Шекспир — феста у контексту југословенских позоришних стремљења, Прије свега након овога је пластично доказано колико маргиналишемо класику без које заиста не постоји никаква театарска надградња. С друге стране љетњи фестивал као негација уштогљених скупова већ виђених представа уступа мјесто сталној театарској радионици што се показало знатно кориснијим и ефикаснијим. Бољег доказа од ЈУ — феста који је настао на заслугама прошлогодишњег, засигурно и не треба тражити.

У тренутку када је пред људима будванске Цитаделе цијелокупан програм Шекспир — феста, уз сав уметнички доживљај које представе нуде, никако не треба заборавити ни остале промјене које је донио.

ВЛАДАН ЈОЧИЋ

Збор на Зубачким Ублима

Херцег-Нови је овогодишњи домаћин јубиларног народног збора „Братство и јединство“ који се сваке године одржава на тремеби социјалистичких република Хрватске Босне и Херцеговине и Црне Горе на Зубачким Ублима одакле је легендарни народни херој Сава Ковачевић по вео народ са тремебе у социјалистичку револуцију и НОБ.

Зубачки Убли славе 25. годишњицу 1 и 2. августа а јубилеј је посвећен и 50. годишњици доласка другга Тита на чело Комунистичке партије Југославије, односно Савеза комуниста Југославије.

И наша општина традиционално учествује на родном збору на Зубачким Ублима.

С. П.

Мира Алечковић

Мира Алечковић пјесник диван човјек ратник и револуционар гостовала је у Будви ових дана у оквиру фестивала Град Театар На Тргу пјесника говорила је своје стихове. Публике је било много — са одушевљењем је слушала Мирине приче и пјесме и дивно је испратила Мира Алечковић већ дуго пјева али је то лико млада духом да је ни ко и не пита за године. За молио сам је да разговарамо за Приморске новине и она је радо пристала иако се прво жалила како јој отимају вријеме од сунчања и купања. И ево што је касетофон забиљежио:

Молим Вас кажите ми какве утиске носите из старог будванског града са „Трга пјесника“?

Ја сам и раније долазила у Будву. Први пут већ четрдесет пете као представник омладинске организације пред конгрес омладине. Тада је Цетиње било центар тамо је излазила „Побједа“ тамо сам упознала многе познате људе као Михаила Лалића на пример. Други пут сам била у Будви заједно са Десанком Максимовић и Бранком Ђопићем. Имали смо књижевне вечери говорили смо и дијети у школама и сјетам се тала су мени и Десанки понудили неке куће у старом граду на поклон. Десанка је рекла: шта ће то мени ја немам дијете дајте то Мири! Ја сам се захвалила и рекла да је штета узимати такву кућу за боравак од мјесец дана колико бих ја евентуално остала на мору. Боље да у тој стално живим мјештани. Та кућа је сада обновљена (била је срушена после земљотреса а ја бескућник свј своју кућу носим у срцу у души у стиховима. Немам викендице ни на мору ни на планини али сам зато видјела велики дио овога свијета много љепота и могу да кажем да нигдје нема толико љепота као код нас. Не говорим то из неког родољубља: само ови крајеви око Будве па Бока которска сав тај јужни Јадран па и цео Јадран изузетне су љепоте. Мене је први пут када сам била у Црној Гори југ“ изненадио у Милочеру расцветалим мимозама — у краљевском дворцу био је тала дијечји дом са мношћем иш

ла Машица Боновић ишла је Вукица Мићуновић. То су биле дивне жене одавно нисам ни једну срела али Црна Гора је на мене пренијела и дио прича и живота свих оних које сам сретала. Па ево у овим љепотама у којима се сада налазим размишљам о томе како ми мало увијемо да приближимо свијету ту лепоту. Ово што сад чини Будва у покушају да оживи стари град не само кућама новим зидањем него и увођењем умјетности дивне у те куће у тај стари град — подвиг је. Ја бих жељела да се он настави он се још сигурно може богатити он може још да поприми неке видове. Видјела сам позоришну представу овдје на зидинама; нисам позориш ни критичар али сигурно сам да све што се изведе овдје у овим летњим мјесецима људима је разанола.

Сада једно озбиљније питање.

— Извините морам да вас исправим за мене је туризам врло озбиљно питање и ако смијем као пјесник (јер нисам баш стручна за ту проблематику) да кажем чини ми се да је он та важна грана која нас може извући из ове тешке кризе и помоћи нам да вратимо велике дугове иностранству.

Слажем се да је туризам важна ствар. Но, Ви сте и ратник, револуционар а не само пјесник. Као млади сте отишли у борбу из идеала. Колико су ти Ваши идеали остварени колико је од снова постало стварност а колико је у међувремену изгубљено илудизија?

— Кад је ријеч о снови ма и стварности, кад по мислим на оне моје, друго ве и другарице — толико љепотица љепотица ликом али и душом срцем хтењима момака, који су кренули у борбу за слободу али борбе прије револуције. Они су већ носили у себи предпрему знајући да ће се борити за слободу човјека, за идеале једнакости људи. Да људи буду једнаки пред законом да буду слободни да имају сви хљеба, да имају кров над главом да имају посао оне основне људске ствари. Нас су учили да је то база изнад које се онда подиже духовна надградња умјетност, култура музика, по

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“: МИРА АЛЕЧКОВИЋ

БИРОКРАТИЈА НАС „ТУЧЕ“

● Са великом пјесникињом о Будви, револуцији, поезији, младости, о љубави...

зориште Жељели смо да створимо земљу слободе је једнакости и да је отворимо према свијету у ствари да створимо свијет без гра ница. Ми смо маштали о читавом свијету а не само о својој земљи.

Када почиње сукоб идеала и стварности?

— Ја нисам прозир ни сац али сам написала не колико прозних дијела. У једном од њих одмах после рата писала сам о сукобу идеала и стварности снова и стварности. Врло брзо се видјело да је човјек кварљива роба да је власт она коју смо ми жељели и замислили такође подложна разним кривдљавинама да и власт зависи од људи. Није уопште битна титула — да ли је он председник Партије или се кретар комитета — него који је човјек дошао. Врло брзо сам схватила да све зависи од људи и да смо ми у рату говорили овим неразумљивим ријечима и да смо правили хиљаде закона које ни правник не може да разумије. Једном не тако давно пред један конгрес била сам у друштву са покојним Рођком Чолаковићем и он нам се обрати ријечима. Када ће поново као некад људи на конгресу говорити из главе“ кратко рећи проблем рећи шта су добро урадили у својим срединама. Ово што сада слушамо то је разговор главних.“ Ако се ми скупимо на неком састанку па свако прочита своје а нема дијалога онда то није у реду. Мислим да смо бирократију довели до савршенства и да нам она сада задаје ударце. Ја нећу да тврдим, никако то не бих хтјела да данас има мање добрих људи него ка да смо ми били млади. Ја вјерујем да би ова садашња омладина у приликама у којима смо ми били исто учинила.

Значи ипак сте сретни што сте учествовали у револуцији у том једном ипак стваралачком чину?

— Сигурно! За мене је то најљепши и најтежи период мога живота. Ја сам била сретна вјерујем да се борио за слободу и ми смо изборили слободу и ми јесмо много изменили без обзира што имамо право да данас критички гледамо на многе ствари. Кад кажем ми слим на цео народ да оно што смо до сада постигли дубоко свјесна да многи данас једва састављају крај с крајем. Ја јесам као млада сањала како ће свако радити колико може а добијати колико му треба али то је данас тако далеко будућност. Више о тим временима не смем ни да мислим.

Шта Ви тако млади духом савјетujete генерацијама младим и по годинама?

— Не волим да поручујем нисам мудрац али могу да кажем оно што им жељим: да буду храбри — храброст не значи људост не значи главом о зид као што сам ја као сасвим мла

да мислила. Да буду мудро храбри да буду поштени да буду усправни — то је веома тешко ја знам многе младе који су од усправности доживјели тешке тренутке у животу али мислим да су то сретни људи. Значи очекујем од младих да не дозволе када смо већ направили овакав ског да назадјемо (а већ назадјемо) него да узму од нас који смо млади духом а и од оних који су ставили духом а извели су револуцију да узму ову земљу у своје руке и да је повуку напријед. А то се може — да млади не буду бирократе него да направе једну деформу духа односно то би била једна друга револуција. А не као оне дивне шездесет осме када смо Десанка и ја биле са студентима (па им ја кажем да ми знамо како они желе добро овој земљи да они то чине из љубави према овој земљи) а она дивно додаде: Дјено памтите шта и како радите. Немојте дозволити да вас за педесет година ваша деца прекоривају као што прекоривате

ви своје родитеље.“ Ето и ја желим да ова нова генерација не доживи да од своје дјеце буде опомињања него да ову земљу по вуче напријед.

Написали сте дивне љубавне пјесме. Још увијек сте млади духом можемо ли очекивати још неку љубавну?

— Како да не! Па човјек док је жив воли — некад воли у машти можда су то најљепше љубави некад споји са стварношћу ту своју машту па је то неко испуњење живота нека срећа. Кажем нека срећа јер има разних срећа. И сада нешто пишем али ја радим по инспирацији па некад проба и неколико дана да не напишем ништа. Нисам као моји дивни другови: Михаил Лалић и Бранко Ђопић које сам гледала како пишу — зашпије оловку једну за сто и пишу као када би радили неки други посао. Ваљда би тако и требало радити али ја тако не могу. У сваком случају биће још љубавних пјесама.

Веселин РАДУНОВИЋ

● БОШКО БОГЕТИЋ НА ТРГУ ПЈЕСНИКА

Чврста НИТ са завичајем

На Тргу пјесника у Старом граду 11. јула, појавио се и наш суграђанин Бошко Богетић који живи и ради у Београду али је нераскидиво везан за свој завичај.

Богетић је својом умјетничком ријечју стекао себи глас не само у завичају него и на просторима цијеле земље. Поред поезије пише приче, бави се критиком и есејстиком. Из тог жанра објавио је више стотина прилога југословенским листовима и часописима.

Богетић је до сада објавио осам књига поезије. Првијенац му је књига „Брат брату“ коју је издао „Нолит“ 1969. затим „Грешни бокор“ (Просвјета — 1972.) „Врт у Будви“ („Глас“ — Београд 1976.) „Бог међу чоколадама“ („Просвјета 1977.) „Море пред прагом“ („Народна књига“ 1982.) „Време за славуја“ („Нолит“ 1984.) „Садашње дрво“ („Просвјета“ 1985.). У штампи су му књиге „Дан без птица“ коју издаје „Побједа“ из Титограда и „Подупирем небо — „Нолит“ из Београда. Објавио је и књигу пјесама за дјецу „Скакавац у зеленом фраку“. Аутор је и Антологије новије југословенске родољубиве поезије.

Из свог богатог пјесничког опуса за ово вече Богетић је одабрао пјесме које карактеришу четири тематска крвга: природа и завичај, надахнуте природом и љепотама завичаја које га сврставају у велику породицу медитеранских пјесника затим пјесме о животу у велеграду, које говоре о човјековој отуђености и усамљености, пјесме из круга љубави и еротике, чиме је проткан добар дио пјесничког стваралаштва међу којима више пјесама антологијске вриједности и најзад неколико завршних пјесама, које је сам аутор прочитао у којима се говори о ангажованом односу пјесника према друштвеној стварности. То су јетке ироничне и циничне пјесме како их је означио критичар — наговјештај његовог новог сазвучја.

Богетића је публици представио пригодним говором др Мирослав Лукеић директор Општинског архива-Будва, а стихове је, поред аутора читала ученица Санија Кацабаћ уз пратњу на гитари ученика Луке Лијешјевића.

Вл. Станишић

● УЧИМО ОД ДРУГИХ

У ПОЧЕТКУ ЈЕ СВЕ ЛИЈЕПО

ДУБРОВАЧКЕ љетње игре су почеле. Као и лани, као и претпрошле године, поставља се питање — колико су Игре заиста међународни догађај, и колики је њихов одјек у свијету?

У Дубровнику ових дана кажу: онолико колико долазе у госте врхунски умјетници из свијета — утолико смо свјетски. И друго: колико се о нама пише у домаћој и страниј штампи, толико се и зна.

Судећи по чињеници да се ни ове године у граду под Српем неће појавити повећи број имена свјетске музичке и сценске умјетности, Игре ће имати југословенски па и локални карактер.

Познатих нема јер нема — пара. Такве су тренутне могућности нашег познатог туристичког центра и ту се нешто битно неће промијенити. Ипак долазе млађи познати ствараоци из свијета, наши умјетници који имају неоспоран квалитет. Ипак о Љетњим играма у Дубровнику се све мање прича, пише. Далеко мање него рецимо прије деценију. Одјек је, далеко мањи од значаја.

У Будви је ове године рођен нови фестивал, занимљив по концепту, богат и садржајан. Он је нема сумње права допуна туристичке понуде, права духовна надградња која „обавезно пристаје“ уз епитет туристичка метропола који носи Будва. Фестивал има подршку рекли бисмо свих у општини. Има бриге која је тако потребна да би свака представа, сваки концерт, свако пјесничко вече имали успјех. Има и пара. О догађајима у „Граду театру“ пише се веома доста — и у локалној штампи и у југословенским дневним листовима и у ревијалним листовима.

Овај фестивал треба да живи, да се развија, да окупља што више свијета. Туристичког у правом реду. Да би он то постигао сасвим је извјесно, треба да се овако (па и још боље) ради и наредне и наредних година. Требаће много рада на свим фестивалским пунктовима, како се не би догодило да он блиједи, да буде брига неколицине ентузијаста, да се о њему све мање прича и пише.

Можда ће понеког зачудити зашто пишемо ове редове, сада. Укратко ћемо рећи: пишемо их да би избјегли судбину много познатијих (и без увреде — далеко вреднијих) сусједа чији фестивал са дугом традицијом и огромном репутацијом, постепено пада у заборав.

Јер, у почетку је све лијепо...

С. Ш. Г.

● ЛИКОВНИ ЖИВОТ ГАЛЕРИЈА ЗА УГЛЕД

ГАЛЕРИЈА града-хотела „Свети Стефан“ и ове туристичке сезоне, као и претходних има успјешну излагачку мисију.

— Трудимо се да доведемо оне сликаре, односно вајаре који нешто значе у ликовној умјетности. Ове сезоне у нашој Галерији су излагали: Миодраг Јелачић из Новог Сада, Момчило Ђењић из Београда, Станко Зечевић из Никшића, односно Београда, Сретен Никчевић из Никшића, Владан Суботић из Крагујевца, а излагаће још Славко Шћепановић из Титограда, Саво Павловић из Петровца на мору, Мирсад Мустајбашић из Сарајева, Гертруда Шене из Аугсбурга (СР Њемачка), Петар Беус из Љубљане, Алмира Хацимеџић — Ђустовић из Сарајева, Драгољуб Брајковић из Титограда, Франц Маурић из Новог Сада, Зоран Булатовић из Херцег-Новог. Имаћемо за крај сезоне још и Изложбу југословенске наиве. Треба нагласити да су сви излагачи конкурисали и изабрао их је Савјет Галерије, рекао нам је руководиоца Галерије, Бућо Митровић, иначе сликар.

● СВЕТИ СТЕФАН

СЛИКЕ СРЕТЕНА
НИКЧЕВИЋА

СЛИКАР, Сретен Никчевић из Никшића, који је Академију умјетности завршио 1985. године у Приштини у класи познатог сликара Муслима Мулићу, отворио је своју прву самосталну изложбу слика и цртежа. Представио се са двадесетак радова.

Приликом отварања изложбе питали смо овог даровитог младог сликара, шта за њега значи чин стварања?

— Он у природном процесу представља јединствен скуп у којем сваки од чинилаца има своје оправдано мјесто које му одређује функционисање унутар скупа као дефинитивног. Дефинитивног који постоји између краја и почетка. Стављајући знак

једнакости између почетка и краја алфа и омега, спајамо круг у којем постојимо. Унутар те идеје треба тражити разлоге за настајање ових слика које покушавају да затворе круг од живота до смрти, од смрти до васкрснућа, до живота.

С. П.

НАГРАДА ЂЕЉОШУ
ЂОКАЈУ

НА НЕДАВНО завршеној изложби у великом „Кунст простору“ у Минхену, гдје је учествовало преко 400 ликовних стваралаца из свијета, нашем суграђанину, сликару Ђељошу Ђокају, припала је прва откупна награда за платно које садржи поруку упозорења на опасности које пријете данашњем друштву од нуклеарки. По-

вод за ову слику била је чернбилска катастрофа. Његово платно добило је откупну награду од 18.000 западноњемачких марака.

Ђељош Ђокај је послје студија у Београду и рада на Ликовној академији у Приштини, више од десетак година стварао је у Риму, а последњих неколико година живи и ствара у Аугсбургу у СР Њемачкој.

Ђокај је добитник низа признања за своје сликарство, међу њима и Тринаестојулске награде.

Увијек је пуно: са Цитаделе

● ПОВОДОМ ПРАЗНИКА У БУДВИ ЈЕ ГОСТОВАО УМЈЕТНИЧКИ АНСАМБЛ ЈНА

ДОК ЗБОРИ ТИТО...

ДВНАЕСТИ јул. 21 час. На Цитадели гостује Умјетнички ансамбл Југословенске народне армије из Београда. Водитељка Душанка Калањ представља Умјетнички ансамбл ЈНА који обиљежава ове године 40. годишњицу свога постојања и умјетничког рада. Основан је наредбом Врховног команданта маршала Тита. За ове године Ансамбл је извео преко 8.000 концерата за припаднике ЈНА и грађане широм Југославије, а репрезентовао је југословенску музичку културу и Армију на концертима у многим земљама Европе. На репертоару армијских умјетника налазе се дјела која су инспирисана нашим слободарским и револуционарним традицијама, пјесмама о животу и раду припадника ЈНА, као и вокална и инструментална дјела југословенских и страних композитора из богате ризнице музичке умјетности.

Послије уводних ријечи, Душанка Калањ, свима на Цитадели је честитала Дан устанка црногорског народа.

Умјетнички ансамбл ЈНА почео је концерт са „Епом о слободи“, композитора Бориса Папаиџића. Дириговао је, Владимир Мустајба-

шић. Солиста опере Скопског театра, Борис Трајанов, са хором и оркестром извео је двије пјесме, нама добро познате „Док збори Тито“, Душана Костића и „Тече Тара“, Јунуса Меџевића. Послије су наступили: Гордана Јевтовић, оперска примадона, београдске опере. Она је уз помоћ хора и оркестра Умјетничког ансамбла извела арију Елене, од Јакова Готвица и фрагмент арије из „Сицилијанске вечери“, Ђузепеа Вердија, Гордана Јевтовић пјевала је одломак из „Набука“, а дует Јевтовић—Трајанов се још представио и са фрагментима из „Травијате“, Ђузепеа Вердија, а истакнути оперски умјетници, Миска Шћепановић и Славко Николић извели су „Винску пјесму“. Монтијев „Чардаш“ на тромбону извео је Кирил Рибарски, познат нашој публици са фестивала „Дани музике“. Гајићеву пјесму „Титово име“ успјешно је извела Љубица Живко-

вић, а „У име слободе“, композицију Никице Калођере, отпјевао је Жарко Данчуо. На крају је наступила Миска Шћепановић. Она је отпјевала „Долину мира“, Бранка Каракаша и „Југославију“, Бора Таминића.

На крају је предсједник СО, Владо Дулетић, Умјетничком ансамблу ЈНА, честитао 40 година плодног и стваралачког рада. У име Будве поклонио је Умјетничком ансамблу Његошев „Горски вијенац“, а умјетнички директор Ансамбла ЈНА, пуковник Бранко Каракаш узвратио је поклоном, који се састоји од снимљених материјала музичке продукције овог Ансамбла. Потом је Драган Миковић, у име „Монтенегротуриста“ пуковнику Каракашу уручио гравуру Будве из 15. вијека, а Каракаш је узвратио још једним поклоном — касетама и плочама које су снимљене поводом њиховог јубилеја.

С. П.

● САЗНАЈЕМО

КЊИГА ПОЕЗИЈЕ

Након завршетка фестивала „Град театр“ изаћи ће из штампе књига „Трг пјесника“ у којој ће бити заступљене пјесме учесника веома успјешних пјесничких вечери. Издавачи ће бити: Културни центар из Будве и Удружење књижевника Црне Горе.

До сада су своје стихове говорили: Вито Николић, Изет Сарајлић, Исмет Марковић, Илија Лакушић, Луко Палетак, Душко Трифуновић, Држан Колуџија, Мира Алечковић, Војислав Деспотов, Бошко Богетић, Мошо Одаловић, Раша Попов. Доћи ће још Велимир Милошевић, Петру Крду, Марко Вешовић, Адам Пуслојић, Десанка Максимовић, Драгомир Брајковић, Каталин Ладик... и најпознатији — Јевтушенко, Апдајк, Гинзберг...

КОНЦЕРТИ НА УЛИЦИ

Постоји доста идеја чија реализација треба да обогати фестивал „Град театр“. Једна од њих је да се без концерти праве на улици, да све буде спонтана импровизација. Требало би да оно постане стварност већ идучег лjeta.

ШКОЛА ПРИЈЕ РОКА

Школа „Града театра“ која је дефинисана као „интердисциплинаризоване студије везане за сценске умјетности и која би требало да се одвија кроз југословенску и међународну сарадњу група и појединаца, кроз теоријске и практичне програме...“ почеће прије него што је било замишљено. Према плану требало је да стартује јесенас, али Раде Шербетија који ће водити школу најавио је долазак са десетак студената већ ових дана.

С. Ш. Г.

Поезија и „дрека“ не иду заједно: Са Трга пјесника

● ОСВРТ

„НАРОДЊАЦИ“ ПРАТЕ „ТАРТИФА“

● Театар и пјесничка ријеч не подразумевају бучну новокомпоновану народну и забавну музичку пратњу. Неки мисле (и раде) другачије

ПОСЛИЈЕ и упркос многих „али“, „зашто“, „зар“, „коме је то пало на памет“, „откуда толика средства“, „било је и потребнијих ствари“ итд., почео је фестивал „Град — театар“ и живи већ двадесет дана. Откључао је капије Старог града и отшкринио неке друге капије које воде у мало бољи друштвени, културни па и економски живот, али нас истовремено, што је неминовност свих животних школа, опоменуо ко смо, гдје смо, шта смо, односно какви не би требали да будемо.

Да не дужимо, ваља одмах рећи да сви нијесмо схватили шта и како треба да радимо, како да дамо прилог потпунијем конституисању фестивала, као најстрашњије инвестиције у побољшање квалитета туристичког производа наше општине. А и ако смо схватили, опредјељујући се за једну овакву манифестацију, нијесмо досљедни у спровођењу договореног, па се често постижу и супротни ефекти. Не треба, наиме, бити ни циник ни легитимисани противник културног препорода нашег града, па се за-

питати да ли ће бити задовољна публика која буде гледала „Хамлета“, „Ричарда III“, „Отела“, „Тартифа“, или неко друго врхунско позориште остварење уз новокомпоновану музику са тераса „Авале“ или „Могрена“? Да ли ће бити задовољна и какву ће укупну оцјену дати за те „комбиноване ужитке“? Можда ће закључити да улазница за позоришну представу укључује и упоредо слушање новокомпонованих бисера, те да за то заиста вриједи нимало јефтин улазница!

Позоришне представе почињу у 21 час, претпоноћни пјеснички сусрети у 23 часа. Знамо колико се људи тамо окупи, али би ваљало побројати и оне који због угодних „вишегласја“, „презадовољни“ одлазе раније, питајући се, између осталог, „има ли власти...“ да мало утиша те новокомпоноване умјетнике. Јер, ко је желио да слуша „Ти ми требаш роде“ и друге новокомпоноване креације и креатуре, није платио улазницу за Цитаделу да види квалитетна позоришна остварења у једном несвакидашњем амбијенту. Такође,

ко је желио да на управу промовисаном Тргу пјесника види и чује уживо Изета Са рајлића, Душка Трифуновића, Миру Алечковић, или неку другу пјесничку величину, није очекивао нити желио такав новокомпоновани гарнирунг. Да не би заборавили одговор на питање са почетка овог пасуса, рецимо незадовољним гледаоцима који нијесу одгледали и оделушали оно за шта су одвојили вече (средства нећемо помињати), да „власти има“ и да држава још није одумрла. Ваљда ће се у то и сами увјерити.

Можда ће се неком учинити да све ово није много важно, да уопште није проблем што је музика мало бучнија. А, ко и каже да ту има неких проблема? Ствар је веома проста — ако нам је неопходна новокомпонована музика као оплемењујући фактор „Града-театра“, или ако, чак, процјењујемо да су нам „народњаци“ квалитетнији фактор туристичке понуде, рјешење је лако наћи. То је, кажу, и јефтиније.

В. М. Станишић

● О КАМПОВИМА ЈЕ РИЈЕЧ

Инвестирати у праве ствари

У САСТАВУ ООУР „Будва“ — Будва, је Радна јединица „Аутокампови“ која је организована са циљем обједињавања аутокампова на подручју општине и унапређења туристичке понуде.

Укупан смјештајни капацитет свих кампова износи 3.200 камперских јединица („Буљарица“, „Јаз“, „Авала“, „Вала“ и „Црвена Глава“).

Сви аутокампови су лоцирани на изузетно атрактивним мјестима. Саобраћајнице су до кампова веома добре, али, техничка опремљеност не задовољава потребе савременог кампера.

Директор РЈ „Аутокампови“ дипломирани економиста ЈАКОВ СРЗЕНТИЋ је изнио неколико опаски, о стању у аутокамповима.

— Било би неопходно изузети земљиште за ауто-кампове, технички их опремити и отпочети са изградњом једног савременог кампа у Буљарици, гдје постоје сви основни предуслови за нормалан рад.

Срзентић је изнио и неке економске податке који говоре о ефикасности привређивања кампова и нека поређења са хотелским капацитетима.

Трошкови у кампу су од 25 до 30 одсто. Код хотела је трошкова страна од 48 до 50 одсто. Види се, дакле, да је акумулативност код кампова више изражена. Анализе су показале да је девизни приход по раднику 48 до 50 посто већи у кампу него у хотелу. Што се тиче квалификационе структуре запослених она је тренутно много боља у хотелима него у камповима.

Јаков Срзентић, је навео примјер из Истре, гдје је употребљен хотел капацитета 480 кревета и ауто-камп II категорије капацитета 10.000 мјеста.

Књиговодствена вриједност хотела износила је 1985. године 44 милијарде динара, док је поменутог кампа била 23 милијарде, што износи 30 посто мање.

Укупан приход у хотелу је износио 3 милиона њемачких марака, (пуњен је 180 дана страним гостима, уз просјечну цијену од 38 ДМ за пуни период).

Укупан промет кампа од 10.000 мјеста са оптималном попуњеношћу 85 дана уз просјечну цијену 6 ДМ по особи дневно износи 5,1 милиона ДМ што је за 40 одсто више у односу на хотел.

— Према томе без ширег објашњења и већих анализа уз 50 одсто мањих инвестиција у кампу се постиже 40 одсто већи промет који је за 30 одсто мање оптерећен трошкови од хотела, рекао је Срзентић.

Умјесто закључка истичемо да су времена „романтичног кампа“ одавно прошла, те да данашњи кампер захтјева развијену инфраструктуру, која може задовољити све веће потребе комфорног живота у природи, као и многобројне техничке инсталације које би му биле на располагању.

„Кампинг-производ“ не може имати нити наш, нити свјетски ниво, уколико се не буде развијао у оквиру тражења корисника ових услуга.

Нажалост и Југославија, а поготово наша општина, ту пуно заостаје.

За примјер нам може послужити Француска, гдје је прије неколико година извојила 18 милиона долара намијењених пољопривреди за изградњу кампова. Слично су поступили Грчка, Шпанија и Италија, али у неком другом облику.

Неке интервенције наше државе и друштва у овом дијелу би биле потребне.

Стево ГЛЕНЦА

Програм „Града театра“ до 31. јула

ПОСЛИЈЕ представе „Тита Андроника“, која је одржана 19. јула, Љетњи фестивал „Град театар Будва 87“ зашао је у трећи дио. Двадесетог јула на Цитадели је представа „Све и ништа“, режисерке Каће Челан. Наредне ноћи је Молијеров „Мизантроп“, рађен као кореодрاما од стране, Наде Кокотовић, а у главној улози наступиле, загребачка балерина Алмира Османовић. Ова представа играће се на главном тениском терену Туристичког насеља „Словенска плажа“. У сриједу 22. јула је на програму „Уображени болесник“, Љубише Ристића. Ристић је остварио ову кореодрому. Присутан је страх од смрти. Од бијеле куге модерног времена, сиде. Топли базени, сауне, доктори, месари, спортске справе,

лијепе жене и трбушасте мушкарци. Гледаоци ће имати прилике да уживају. Наредне ноћи је Шекспиров „Ричард III“, поново у режији Љубише Ристића, савременог мага позоришног живота. У овој представи играју Александар Цвјетковић, Марија Опсеница и други. У петак је, још једно Шекспирово дјело: „Магбет“ у режији Златка Свибена, а у кореографији Неде Кокотовић. Наредног дана у суботу, 25. јула је „Школа за жене“ која је код нас премијерно изведена, 9. јула. У недјељу, 26. јула је Шекспиров „Хамлет“ у режији, надареног словеначког редитеља, Вита Тауфера. Наредне вечери је Шекспирова представа, моћног „Јулија Цезара“ у режији, Јанеза Пипана.

На Цитадели, 28. јула је

солистички концерт Николе Анђелића из САД. Он ће се нашој публици представити на клавиру са низ композиција, Моцарта, Баха, Чајковског, Листа и других класика.

Сљедеће вечери наступиће југословенски музички вурдеркинд, виолиниста Стефан Миленковић са Загребачким солистима. Стекао је већ свјетску славу. Свирао је у Риму, Милану, Паризу, Бечу, Барселони, Мадриду и у свим већим концертним дворанама у нашој земљи. Крвава Мери“ је 30. јула, у режији Љубише Ристића, а у кореографији, Наде Кокотовић. Ово је један драмски мјузикл о настајању и ишчезавању позоришне представе, о спољним притисцима и унутрашњим сукобима који обиљежавају данашњи

позоришни живот. Дакле, по свој прилици ово ће бити представа за памћење. Последње вечери јула, на програму је поново „Мизантроп“.

П.

ФИЛМСКИ РЕПЕРТОАР У ПЕТРОВЦУ

Домаћин Друштвеног дома у Петровцу, Никола Коле Грегорић нас је упознао са радом биоскопа.

— Филмске представе се крикају са новим кино-пројектом МЕО 5Х, који је недавно купљен у Чехословачкој. Представе су ових дана релативно добро посјећене. Највише је Југословена јер је то и најјефтинији

провод. Незнатан је број странаца.

До 1. августа наши суграђани и гости моћи ће да гледају занимљив филмски програм:

Током 21, 22, и 23. јула на програму је „Истјеривач духова“, Ивана Рајтмана, 24, и 25. јула је филм „Еротски тип“ у коме наступа и југословенска глумица Марија Бакса, која је у Италији стекла славу филмске глумице, а филм је режирао — Вландио де Молинс, 27, и 28. јула је „Одисеја 2010“, Питера Хајмса, а 29, и 30. јула је на програму „Послије прве љубави“ други дио, Клода Пинота. Посљедњег дана у овом мјесецу је „Нова Емануела“ са ненадмашном Силвијом Кристл, а у режији Френсиса Ђогобетија.

СПОРТ

● ВАТЕРПОЛО

Бојкот
Котора-
шамар
ватерполу

МЛАДИ ентузијастички чланови управе ВК Будва, желећи су да поводом 4. јула Дана борца организују јак ватерполо турнир. И заиста то им је пошло за руком и на турниру су се поред два другоглигаша Будве и Бијеле, појавили Котор и Југ. Око хиљаду љубитеља ватерпола са нестрпљењем је очекивало финале између та два реномирана прволигаша. Међутим, сат прије утакмице стигла је неочекивана вијест: Котор је одбио да наступи у финалу против Дубровчана. У образложењу Котора се наводи да је предсједништво њиховог клуба одлучило да због одласка Зорана Никчевића и Емили Николића из Котора у Југ прекидају спортске односе с Дубровчанима.

Овакав потез Котора око хиљаду љубитеља ватерпола је пропатило звиждук и гласним негодовањем. У сваком случају одлука Котора је деградирала турнир који се одржава поводом 4. јула Дана борца, потцијенила организатора, који је учинио велике напоре да ову спортску манифестацију успјешно организује, а нашем златном спорту ударио је шамар.

С. Гленца

ДВИЈЕ
ПОБЈЕДЕ
НА
СТАРТУ

ВАТЕРПОЛИСТИ Будве су на старту првенства забиљежили двије побједе, у Млинима против Гусара (14:7) и у Сарајеву, против Босне (21:11). Овакву игру и резултат ни највећи оптимисти нијесу очекивали. Тренер Мирослав Рађеновић, је за кратко вријеме успио да укомпонује младост и искуство. Играче је поставио на права мјеста и на првим утакмицама се то показало као исправно.

— Право је задовољство било посматрати игру наших ватерполиста каже предсједник Друштва спортова на води Никола Краповић. — Младићи су играли изванредно, све линије су функционисале беспријекорно и за све што су приказали заслужују похвале. Ако наставио у овом темпу оствариће се и наше жеље, а то је освајање првог мјеста, што би нам омогућило да се нађемо у квалификацијама за попуњавање прве лиге.

С. ГЛЕНЦА

● ИЗ ПЕРА НАШЕГ
КРИТИЧАРАГрад-театар
и
Античка
драма

ПРОСТОРИ будванског Старог града већ петнаест дана су сцена на којој можемо пратити шта се на позоришном плану збива у Суботици, Загребу, Љубљани, Скопљу, Сарајеву. Иако неуједначене по вриједности, представе пружају ваљану информацију, а читав подухват добија све већи значај и вриједност. Град Театар је добио свој лик, организација успјешно обавља свој дио посла, програми су разнолики и занимљиви и чини се да се постепено уобличава у људима потреба да учествују и присуствују културном догађају.

Истичемо овом приликом двије значајне представе, два покушаја да се у оквирима класичне античке драме открију нове инспирације и могућности. Ријеч је о Еуропидовој „Електри“ у режији Дарка Лукића (Народно позориште Суботица) и „Тебанској трагедији“ режисера Рахима Бурхана (Театар Рома Пралипе Скопље).

Режирати класичну античку драму данас, не значи, наравно, опонашати и антички узор, већ искористити нове драмске могућности и у оквиру датог трагата за новим. Тако смо, дакле, и у оквиру ове двије изведбе имали „прочишћене“ текстове, нова виђења проблема, нове подлоге за комуникацију са гледаоцем.

Еурипидова „Електра“ говори о судбини Атрејевића, о матеубиству које ће по сестрином, Електрином, наговору починити Орест, свећећи убиство оца. За разлику од својих претходника, Есхила и Софокла, посљедњи од тројице великих трагичара имао је другачији приступ и миту и ликовима. Како Војислав Ђурић каже — „у Еурипида је протагонист не Бог већ човек“. И ликови „Електре“ су његово трагање за људском суштином, они су попрште страховитих страсти и борбе, откривање најдубљих и најскривенијих човјекових порива.

Режисер Дарко Лукић је у великом степену остао вјеран Еурипиду, задржавајући и продубљујући поливалентност и многострука значења драме. Његова намјера није била да нам прикаже Електру или мит, већ да досегне

универзално и опште људско прије свега, да прикаже како човјек тражи и мјери правду сопственим срцем и поривом, а сви закони и правила тек су покушај да се та права, рушилачка, човјекова природа обузда.

Лукић је одбацио хор, задржао предвиђена четири глумца, ослободио сцену свега што се могло сматрати сувишним и несврхисходним. Да би очувао нит која га веже за античку трагедију, оставио је глумца који игра Клитемнестру низ традиционалних обиљежја. Клитемнестру, дакле жену, игра мушкарац (извођење трагедије било је у античкој Грчкој религиозни чин и учесници су могли бити само мушкарци), на ногама, као што је било уобичајено има котурне, пурпурни плашт као обиљежје краљевског положаја, а пред лицем, разбијено огледало — замјену античке маске. До сиромаштва стилизована сцена оставља управо обрнут утисак довољности и испуњености. Свеукупно су наравно изванредан допринос дале и зидине Цитаделе и у полукруг постављена сједишта — призивао се дух античке трагедије и он је заиста присуствовао у овој „Електри“. Пред тога, режисер је ликовима дао још једну димензију, засновану на психоаналитичком приступу. Тонски завршетак драме су ударици срца, који су управо подвукли Лукићеву жељу да открива скривене пориве, суштину, вјечности.

Помало је необична била сцена у којој Орест и Електра, убијајући мајку, са ње свлаче сва помагала античког глумца. Иако је на први поглед изгледало као обрачун са древном традицијом, убрзо је постало јасно да је и даље ријеч о ауторовом трагању за људском мјером и крхношћу.

Сваки јунак „Електре“ живио је на сцени своју Правду и на њу полагао право. Све Правде заједно, могао је ријешити једино *deus machina* (што је и сам Еурипид урадио). У Лукићевој режији, *deus machina* је дат кроз понављање текста у успостављању јединствене правде, прво језиком литургије, затим мисе и на крају језиком права и политике.

Извођење је тражило активног гледаоца — он је морао да домишља и надграђује, и то сматрамо превасходним квалитетом Лукићевог остварења, и начином да се избјегну наивности и ограничености, у које се понекад, када се аутори баве добро познатим и традиционалним дјелима, запада.

„Тебанска трагедија“ Рахима Бурхана, иако значајан културни догађај, није успјела да оствари квалитетан спој античке драме и модерног режијског приступа. Наравно, чињеница да је Бурхан поставио чак три Софоклове трагедије, наметала је много више захтјева и проблема. Режисер се одлучио да основа све три драме „Краља Едина“, „Едина на Колону“ и „Антигоне“ бу де обрада проблема власти. Тиме је изоставио па и одбацио читав низ значења која се природно везују за ликове и радње наведених драма. Када се зна да је ријеч о највећим Софокловим достигнућима и обрасцима класичне античке трагедије, то се може сматрати озбиљном замјерком и недостатком. Наравно, није се очекивало дословно тумачење антике, уосталом и сами трагичари су понекад мијењали мит. Међутим, одступања се по нашем мишљењу могу уважавати једино кад допринесу богатству ликова, сложености значења, умјетничком доживљају...

Гледалац „Тебанске трагедије“ морао се суочити и са проблемом страног језика, а и уколико је познавао Софоклова дјела, врло се тешко могао снаћи у новим тумачењима. Остао је као могућност једино свима разумљиви језик глуме и сцене. Повремено је било јасно да се ради о глумцима аматерима, низ сценских ефеката није се могао извести, а да на сцени не буду људи задужени за те ефекте. Костими су глумцима такође представљали приличан проблем, будући да су непрекидно морали да мисле о њима, да себи омогућавају кретање на сцени.

Бурханово тумачење Сафокла одликовало се неодмјереностима. Као илустрацију поменућемо само лик Јокасте. Ономе ко познаје мот, јасно је да је Јокаста

истовремено Едипова мајка и жена. Ријеч је о изузетно мучној ситуацији коју је Софокле ријешити њеним самоубиством у „Краљу Едипу“. У томе се ето састоји античка, Софоклова одјереност. Бурхан ће Јокасту задржати у све три драме, чак ће она вјерно дочекати Едипа на вратима Хада. Ма колико ми иновирали и модерно тумачили, не можемо избјећи и заборавити оно што о Софокловим јунацима знамо. Уколико је доминантан проблем власт а он одиста јесте значајан, уколико Јокаста треба на крају, посипајући Креонта новчићима, да истакне Бурханову идеју, онда није било нужно посегнути управо за овим Софокловим драмама.

Упркос свему, „Тебанску трагедију“ сматрамо значајним догађајем, првенствено због први пут у свијету преведеног класичног античког текста на ромски језик, због искрености и понесености глумаца, због још једног покушаја да се осавремени античко драмско наслеђе.

Божена ЈЕЛУШИЋ

ФИЛМСКИ
РЕПЕРТОАР
У БУДВИ

У ВЕЛИКОЈ дворани „Зета филма“ од 20 јула до 1. августа моћи ћемо видјети ове филмове:

„БМХ-бандит“, у режији Брајана Смита, затим „Флеч-намаскирани детектив“, Михаила Ричаја, „Повратак у будућност“, Роберта Земекиса, „Бунтовник из моје школе“, Фрица Кирша, „Моја Африка“, Сидни Полака, „Истјеривача духова“, Ивана Рајтмана, „Експеримент Филадельфија“, Стјуарта Рефала, „Долину смрти“, Сперкија Грина, „Луду инвазију на Калифорнију“, Стивена Спилберга, „Три мушкарца и колијевка“, Колин Сера и „Голдину змаја“, Мајкла Ђимина.

ОГЛАС

Купујем стан у Будви површине 45 m².
Заинтересовани нека се јаве на телефон 41-194 Будва, до 1. августа.

Са представе „Тебанска трагедија“